

KADEMELİ DARBE, KADEMELİ SOYGUN

Cemil KOCATEPE

EMO İstanbul Şubesi 42. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

EPDK tarafından 31 Aralık gecesi yayınlanan ve 1 Ocak-31 Mart 2022 tarihleri arası geçerli olacak faturalandırmaya esas elektrik tarifelerine yapılmış olan zam hepimizi şok etti, buna zam demek yapılanı tam olarak açıklamıyor, anlatmıyor, o nedenle ilk basın açıklamamızda büyük zam diye anlatmaya çalıştık.

Bilindiği üzere EPDK yasa gereği her yıl Ocak-Mart, Nisan-Haziran, Temmuz-Eylül ve Ekim-Aralık olmak üzere dört defa elektrik faturalarına esas tarife yayınlamaktadır. Fakat bu sene Temmuz ayı tarifesinde yapılmış olan yüzde 15 zam Ağustos ayı faturalarına yansınca toplumdan çok büyük tepkiler geldi.

Bunun çok büyük nedeni yapılan zammın büyüklüğünden çok yaz sıcaklarının artması ile birlikte klima tüketimlerinin yansması idi. Vatandaş tükettiği

elektrik miktarına değil de ödediği tutara bakınca elektriğe çok büyük zam yapıldığı sanısına kapılarak (2021 Ocak ayında yapılmış olan yüzde 6,2'lik zamda kendisini bu faturada hissettirdi) çok fazla tepki verdi.

Bunun üstüne Eylül ayı sonrasında başlayan döviz artışı ve sonucunda piyasada temel başka ürünlere gelen zamlar derken halktan gelen tepkiler büyüyünce EPDK tarafından Ekim ayında yayınlanması gereken tarifeler yayınlanmadı.

Ekim, Kasım, Aralık aylarında enflasyonda meydana gelen artışa rağmen iktidarın "Faiz sebep, Enflasyon sonuç" absürt teorisinin uygulanmaya başlaması, TCMB'nin politika faizini enflasyon değerinin altına indirmesi, TL değerinde düşme, yani döviz değerinin artması sonucu hayatın her alanında büyük zam

dalgası yayıldı. Enerji alanında yüzde 80 oranında dışa bağımlı olan ülkemizde akaryakıt başta olmak üzere doğalgaz, ithal kömür kaynaklı enerji üretimlerinin fiyatları da otomatik olarak artmaya başladı.

Pandemi sonrası dünya tedarik zincirinde aksama, kurulmuş yenilenebilir enerji üretim sistemlerinin şebekeye bağlanmamaları, üretim ve tüketimdeki artışlarla beraber spot piyasalarda doğalgaz ve kömür fiyatlarında 5-10 kat artışların da aynı zamana denk gelmesi piyasalarda fiyat artışlarını ayrıca körükledi.

Aralık ayına geldiğimizde piyasada oluşan aşırı fiyatlar halkta tepkileri çok fazlalaştırdı. Bunun daha da üzerine giden iktidarın aynı teorisini tekrar ederken Türk Lirası değerinin düşürülmesi ile ihracatımızın artacağını Avrupa'nın, batının üretim merkezi haline geleceğimizi ve böylece yapılacak ihracat sonucu kazanılacak dövizle hem Türk Lirası değerinin artacağını hem de enflasyonun düşeceğini ısrarını sürdürürken, ülke ihracatının yüzde 70 oranında ithal ürünlere bağımlı olduğunu, döviz değerindeki her bir kuruşluk artışın ülke için milyarca liralık kayıplara neden olduğunu göz ardı ediyordu veya saklıyordu.

Hem enflasyon artışı hem de döviz değerindeki artışlar hayatımızı ateş pahasına çevirmişken ve yurttaşlar buna çözüm ararken, maaşını, gelirini korumak isteyen insanlarımız bir taraftan da elindeki parayı döviz ve altın alıyordu.

Eylül ayından buyana sürekli, bilerek ve isteyerek dövizin değerinin artmasına neden olan iktidarın, 20 Aralık akşamı yaptığı açıklama ile döviz değerinin bir gecede yüzde 30-40 düşmesini sağlayarak (bu düşüşün kamu bankalarının arka kapı denilen yöntemle başlangıçta 6-7 milyar dolar ve devamında daha fazla döviz satması ile gerçekleştiğini iktisatçılar rakamlarla açıkladılar) yandaş sermayenin o gece dövizini en yüksekte bozdurup sonra düştüğü en alt rakamdan satın alarak çok büyük çıkar sağlamasına neden olmuş ve olanı anlamakta zorluk

çeken, farkında olmayan küçük tasarruf sahipleri ise soyulmuşlardır.

Bu durumu Hazine ve Maliye Bakanı Nurettin Nebati "15 liradan, 16 liradan, 17 liradan dolar alanlar büyük finansörler değil. Büyük finansörler, bu işin bir şekilde döneceğini bilir. Ama çarpılan kim oldu? Küçük yatırımcılar. Şimdi kara düşünüyorlar." Bu sözler, aslında 20 yıllık AKP iktidarının itirafıdır. Evet, AKP-SARAY iktidarı ülkenin yüzyıldır biriktirdiği ne varsa sattı, savdı, yandaş sermayeye aktardı, halkı, geliri düşük olanları ise borçlandırarak yarattığı sanal refahla bugüne kadar idare etti.

Borçlanma ile oluşturulan sanal refah dönemi çoktan kapandı, halkın elindeki avucundaki varlıkları almak için 20 Aralık gecesi benzeri ve aşağıda anlatacağımız zam operasyonlarıyla sermaye transferleri yapılarak iktidarlarını uzatma yolları aramaktalar, ama aksine halkın yoksulluğunu derinleştirdikçe tepkiler alabildiğine artmakta bu da iktidar sürelerini kısaltmaktadır.

İktidarın ağızından 20 Aralık gecesinden sonra daha üst paragrafta anlatmaya çalıştığımız ihracat politikaları sözünü duymaz olduk, ama anladık ki üç aydır yürüttükleri politika ile bilerek ve isteyerek halkı kandırmışlar ve dip yaptırdıkları Türk lirası değerini bir gecede değerli kılarak "bak biz işi nasıl biliyoruz, paramızın değerini bir gecede geri kazandırmasını biliriz" algısını oluşturmak istemişler.

Ülkenin biriktirdiklerinin tükendiği, sermayenin taleplerinin ise bitip tükenmek bilmediğinden 31 Aralık akşamı açıklanan elektrik tarifeleri ile halk, geliri düşük olanlar, işçiler, emekçiler ve sabit gelirliler, esnaf büyük bir şokla karşılaştık. Ekim ayında yüzde 15 zamma karşı çıkarken 1 Ocak 2022 itibari ile mesken, sanayi, ticarethane fon ve vergiler dahil yüzde 125, tarımsal sulama da yüzde 92 gibi fahiş bir zam açıklaması ile güne, yıla başladık.

Öncelikle 2021 yılı Temmuz ayı tarifesi ile 1 Ocak 2022 tarifelerini, devamında mukayese tablosunu görelim. Ve daha sonra neyin ne olduğunu açıklamaya çalışalım.

Elektrik Zamları

Kademeli Darbe, Kademeli Soygun

Tablo 1: 1 Temmuz 2021 elektrik tarifeleri

EPDK Tarafından Onaylanan ve 1 Temmuz 2021 Tarihinden İtibaren Uygulanacak Faaliyet Bazlı Tarifeler										
1/7/2021		Faaliyet Bazlı Tüketici Tarifeleri (kr/kWh)				Güç Bedeli Hariç Toplam Tarifeler (kr/kWh)				
İletim Sistemi Kullanıcıları	Görevli Tedarik Şirketinden Enerji Alan İletim Sistemi Kullanıcıları	Perakende Tek Zamanlı Enerji Bedeli	Perakende Gündüz Enerji Bedeli	Perakende Puant Enerji Bedeli	Perakende Gece Enerji Bedeli	Dağıtım Bedeli	Tek Zamanlı	Gündüz	Puant	Gece
	Tüketici		63,8700	64,7394	106,3099	31,1880	0,0000	63,8700	64,7394	106,3099
Dağıtım Sistemi Kullanıcıları	Dağıtım Sistemi Kullanıcıları	Perakende Tek Zamanlı Enerji Bedeli	Perakende Gündüz Enerji Bedeli	Perakende Puant Enerji Bedeli	Perakende Gece Enerji Bedeli	Dağıtım Bedeli	Tek Zamanlı	Gündüz	Puant	Gece
Orta Gerilim Çift Terimli						Orta Gerilim Çift Terimli				
Sanayi	63,8338	64,7033	106,2738	31,1518	11,7040	75,5378	76,4073	117,9778	42,8558	
Ticarethane	69,6006	70,3903	115,6218	34,4014	18,2404	87,8410	88,6307	133,8622	52,6418	
Mesken	48,2340	49,1731	83,3774	21,8206	18,0670	66,3010	67,2401	101,4444	39,8876	
Tarımsal Sulama	63,0021	63,7147	104,3911	31,2103	15,0223	78,0244	78,7370	119,4134	46,2326	
Aydınlatma	63,7331				17,5068	81,2399				
Tek Terimli						Tek Terimli				
Sanayi	63,5338	64,4037	105,9742	30,8521	12,9281	76,4619	77,3318	118,9023	43,7802	
Ticarethane	69,8588	70,6485	115,8800	34,6594	22,7527	92,6115	93,4012	138,6327	57,4121	
Mesken	47,6466	48,5858	82,7896	21,2329	22,3081	69,9547	70,8939	105,0977	43,5410	
Tarımsal Sulama	63,1161	63,8287	104,5052	31,3239	18,7044	81,8205	82,5331	123,2096	50,0283	
Aydınlatma	63,9598				21,8384	85,7982				
Alçak Gerilim Tek Terimli						Alçak Gerilim Tek Terimli				
Sanayi	64,8683	65,7377	107,3082	32,1863	20,0024	84,8707	85,7401	127,3106	52,1887	
Ticarethane	70,6347	71,4242	116,6557	35,4353	27,1075	97,7422	98,5317	143,7632	62,5428	
Mesken	47,4253	48,3646	82,5687	21,0117	26,5120	73,9373	74,8766	109,0807	47,5237	
Şehit Aileleri ve Muharip Malul Gaziler	17,4572				17,9812	35,4384				
Tarımsal Sulama	63,7518	65,6180	105,1411	31,9597	22,2737	86,0255	87,8917	127,4148	54,2334	
Aydınlatma	64,6942				25,9630	90,6572				
Genel Aydınlatma	42,9996				25,9630	68,9626				

Tablo 2: 1 Ocak 2022 Tarifesi; Tablo 1 ve Tablo 2 arasında zam farkı yanında Meskenler için iki kademeli tarifenin gündeme gelmesi.

1. Kademe satırı ile 2. Kademe satırı var. Daha önce basın aracılığı ile tartışılan ve bu tarifenin bir şekilde Truva atı diyebileceğimiz, Mesken aboneleri için; daha az tüketenin daha az ödeyeceği doğrultusunda ki sözlere istinaden enerji bedeline 1. Kademe de günlük 5 KWh ve altı için yüzde 67,55 zam yapılmış, 5 KWh'ın üstünde tüketim için ise yüzde 184,41 oranında zam yapılmıştır. Faturayı oluşturan kalemlerden diğeri Dağıtım Bedeline ise %24,28 oranında bir zam yapılmıştır.

EPDK Tarafından Onaylanan ve 1 Ocak 2022 Tarihinden İtibaren Uygulanacak Faaliyet Bazlı Tarifeler										
1/1/2022		Faaliyet Bazlı Tüketici Tarifeleri (kr/kWh)				Güç Bedeli Hariç Toplam Tarifeler (kr/kWh)				
İletim Sistemi Kullanıcıları	Görevli Tedarik Şirketinden Enerji Alan İletim Sistemi Kullanıcıları	Perakende Tek Zamanlı Enerji Bedeli	Perakende Gündüz Enerji Bedeli	Perakende Puant Enerji Bedeli	Perakende Gece Enerji Bedeli	Dağıtım Bedeli	Tek Zamanlı	Gündüz	Puant	Gece
	Tüketici		147,4263	149,3960	243,5779	73,3821	0,0000	147,4263	149,3960	243,5779
Dağıtım Sistemi Kullanıcıları	Dağıtım Sistemi Kullanıcıları	Perakende Tek Zamanlı Enerji Bedeli	Perakende Gündüz Enerji Bedeli	Perakende Puant Enerji Bedeli	Perakende Gece Enerji Bedeli	Dağıtım Bedeli	Tek Zamanlı	Gündüz	Puant	Gece
Orta Gerilim Çift Terimli						Orta Gerilim Çift Terimli				
Sanayi	157,3709	159,3408	253,5227	83,3267	14,5454	171,9163	173,8862	268,0681	97,8721	
Ticarethane	179,7944	181,6169	286,0048	98,5597	22,6686	202,4630	204,2855	308,6734	121,2283	
Mesken	130,2756	132,4429	211,3815	69,3172	22,4532	152,7288	154,8961	233,8347	91,7704	
Tarımsal Sulama	134,8303	136,2335	216,3321	72,2270	18,6693	153,4996	154,9028	235,0014	90,8963	
Aydınlatma	165,5392				21,7570	187,2962				
Tek Terimli						Tek Terimli				
Sanayi	156,8345	158,8053	252,9872	82,7910	16,0666	172,9011	174,8719	269,0538	98,8576	
Ticarethane	183,0499	184,8724	289,2603	101,8147	28,2765	211,3264	213,1489	317,5368	130,0912	
Mesken	131,3609	133,5284	212,4659	70,4019	27,7239	159,0848	161,2523	240,1898	98,1258	
Tarımsal Sulama	136,3465	137,7497	217,8485	73,7424	23,2453	159,5918	160,9950	241,0938	96,9877	
Aydınlatma	168,5589				27,1401	195,6990				
Alçak Gerilim Tek Terimli						Alçak Gerilim Tek Terimli				
Sanayi	166,9128	168,8825	263,0643	92,8686	24,8584	191,7712	193,7409	287,9227	117,7270	
Ticarethane	189,0181	190,8402	295,2280	107,7829	33,6884	222,7065	224,5286	328,9164	141,4713	
Mesken (5 kWh/gün ve altı)	79,4622	137,0507	215,9889	73,9241	32,9483	112,4105	169,9990	248,9372	106,8724	
Mesken (5 kWh/gün üstü)	134,8829	137,0507	215,9889	73,9241	32,9483	167,8312	169,9990	248,9372	106,8724	
Şehit Aileleri ve Muharip Malul Gaziler	31,2641				22,3466	53,6107				
Tarımsal Sulama	139,8998	143,5746	221,4022	77,2958	27,6811	167,5809	171,2557	249,0833	104,9769	
Aydınlatma	174,2104				32,2661	206,4765				
Genel Aydınlatma	138,2130				32,2661	170,4791				

Mukayese tablosunda kullandığımız veriler çoğunluk abone gurubunu ilgilendiren Alçak Gerilim, Tek Terimli başlığı altındaki kısım, Orta Gerilim kısmı ise abone sayısı az ama tüketimi yüksek olan daha çok sanayi gurubunu kapsamaktadır. İletimden elektrik satışı da yüzde 130 zamlanmıştır.

Tablo 3: Mukayese Tablosu

SANAYİ	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	01.04.2020	01.07.2020	01.10.2020	01.01.2021	01.04.2021	01.07.2021	01.01.2022	AG DAĞITIMDAN 01.07.2021'e göre	1.01.2018' e göre
Bileşen												
Tüketim (kWh)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Enerji Bedeli (kr/kWh)	21,9735	38,0866	48,3295	48,6812	49,8371	53,4358	55,2276	55,1547	64,8683	166,91	157,3%	659,61%
Dağıtım Bedeli (kr/kWh)	9,6625	11,6255	17,3969	17,0382	15,8592	16,0234	18,5931	18,6672	20,0024	24,86	24,3%	157,27%
Nihai Bedel (kr/kWh)	31,6360	49,7121	65,7264	65,7194	65,6963	69,4592	73,8207	73,8219	84,8707	191,77	126,0%	506,18%
Enerji Tutarı (TL)	0,22	0,38	0,48	0,49	0,50	0,53	0,55	0,55	0,65	1,67		
Dağıtım Tutarı (TL)	0,10	0,12	0,17	0,17	0,16	0,16	0,19	0,19	0,20	0,25		
Nihai Tutar (TL)	0,32	0,50	0,66	0,66	0,66	0,69	0,74	0,74	0,85	1,92		
%0,7 Enerji Fonu (TL)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00		
%2 TRT Payı (TL)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02		
%1 BTV (TL)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02		
KDV Matrahı	0,32	0,51	0,67	0,67	0,67	0,71	0,75	0,75	0,86	1,93		
%18 KDV	0,06	0,09	0,12	0,12	0,12	0,13	0,13	0,13	0,15	0,35		
TOPLAM	0,38	0,60	0,79	0,79	0,79	0,83	0,88	0,88	1,01	2,28	125,00%	499,47%
TICARETHANE												
Bileşen												
Tüketim (kWh)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Enerji Bedeli (kr/kWh)	23,0995	41,5009	52,2826	52,7326	54,2120	58,2674	59,9118	59,8186	70,6347	189,02	%167,60	%718,28
Dağıtım Bedeli (kr/kWh)	13,3577	15,7551	23,5764	23,0904	21,4926	21,7152	25,1976	25,2980	27,1075	33,69	%24,28	%152,20
Nihai Bedel (kr/kWh)	36,4572	57,2560	75,8590	75,8230	75,7046	79,9826	85,1094	85,1166	97,7422	222,71	%127,85	%510,87
Enerji Tutarı (TL)	0,23	0,42	0,52	0,53	0,54	0,58	0,60	0,60	0,71	1,89		
Dağıtım Tutarı (TL)	0,13	0,16	0,24	0,23	0,21	0,22	0,25	0,25	0,27	0,34		
Nihai Tutar (TL)	0,36	0,57	0,76	0,76	0,76	0,80	0,85	0,85	0,98	2,23		
%0,7 Enerji Fonu (TL)	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00		
%2 TRT Payı (TL)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00		
%5 BTV (TL)	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04	0,09		
KDV Matrahı	0,39	0,62	0,80	0,80	0,80	0,85	0,90	0,90	1,03	2,32		
%18 KDV	0,07	0,11	0,14	0,14	0,14	0,15	0,16	0,16	0,19	0,42		
TOPLAM	0,46	0,73	0,94	0,94	0,94	1,00	1,06	1,06	1,22	2,74	125,00%	489,63%
ME SKEN												
Bileşen												
Tüketim (kWh)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Enerji Bedeli (kr/kWh)	23,0927	27,9098	34,3800	34,8202	36,2671	39,2701	39,7629	39,6717	47,4253	79,4622	134,8829	244,1%
Dağıtım Bedeli (kr/kWh)	13,0444	15,4089	23,0585	22,5831	21,4926	21,2381	24,6441	24,7423	26,512	32,9483	32,9483	152,6%
Nihai Bedel (kr/kWh)	36,1371	43,3187	57,4385	57,4033	57,7597	60,5082	64,4070	64,4140	73,9373	112,4105	167,8312	211,1%
Enerji Tutarı (TL)	0,23	0,28	0,34	0,35	0,36	0,39	0,40	0,40	0,47	0,79	1,35	
Dağıtım Tutarı (TL)	0,13	0,15	0,23	0,23	0,21	0,21	0,25	0,25	0,27	0,33	0,33	
Nihai Tutar (TL)	0,36	0,43	0,57	0,57	0,58	0,61	0,64	0,64	0,74	1,12	1,68	
%0,7 Enerji Fonu (TL)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
%2 TRT Payı (TL)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	
%5 BTV (TL)	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,04	0,07	
KDV Matrahı	0,39	0,47	0,60	0,60	0,61	0,64	0,67	0,67	0,78	1,16	1,75	
%18 KDV	0,07	0,08	0,11	0,11	0,11	0,11	0,12	0,12	0,14	0,21	0,31	
TOPLAM	0,46	0,55	0,71	0,71	0,72	0,75	0,80	0,80	0,92	1,37	2,06	347,31%

Elektrik Zamları

Kademeli Darbe, Kademeli Soygun

Kademeli tarife bu fahiş zamlar için Truva atı, perde yapılmıştır. 1. Kademe 150 KWh ve altı enerji bedeline yüzde 67,55 zam yapılırken, bu, nihai birim fiyata yüzde 50 olarak yansımaktadır.

2. kademe ise artık ellerini tutma gereği bile hissetmeden enerji bedelin de yüzde 184,41'lik inanılmaz bir zam yapmışlar ve bunun fon ve yüzde 18 KDV dahil nihai elektrik birim fiyata yansımaları ise yüzde 125 olmuştur.

2018 yılından bu yana enflasyon da ÜFE yüzde 105, TÜFE yüzde 79,4 olmasına rağmen, elektrik satış fiyatlarındaki artış ise SANAYİ tarifesinde %499,47, TİCARETHANE tarifesinde %489,63, MESKEN tarifesinde 5 KWh ve altı için %198,2,5 KWh üstü için %347,3 olmuştur.

Bu rakamlar gösteriyor ki halk olarak yıllardır çok yüksek elektrik tüketim bedeli ödemekteyiz. Elektrik üretim ve dağıtımının özelleştirilmesi sürecinde kamu kuruluşlarının kaynakları boşa harcadığını, arpalık olduğu, çalışanların halka hizmet etmediğini belirtiyorlardı, ama üretimin yüzde 80'inin, dağıtımın tümünün özelleşmesinden sonrası, özel firmalara, yandaş firmalara nasıl milyarlarca dolar aktarıldığını, halkın vergileri ile kurularak geliştirilmiş kurumların nasıl peşkeş çekilmiş olduğunu biliyor ve bu olanları görünce daha fazla öfkeleniyoruz.

2022 Yılbaşı gecesi açıklanan ve yoksul halktan alıp sermayeye aktarma operasyonlarından biri olan bu zamların neden fahiş zam olarak nitelendirildiğini ve alternatif politikaların ne olması gerektiğini anlatmaya çalışacağız.

Tablo 4: İlk basın açıklamamızda meskenler için aylık 200 KWh tüketim için oluşan fatura bedeli hesabını da aşağıda

4 KİŞİLİK BİR AİLE İÇİN FATURA KARŞILAŞTIRMA TABLOSU							
TOPL. TÜKETİM 200 KWh							
	Tüketim miktarı KWh	EPDK 1.07.2021 Tarifesi F.		EPDK 1.01.2022 Tarifesi 1. Kad. F.		EPDK 1.01.2022 Tarifesi 2. Kad. F.	%
BEDELLER							
Enerji bedeli		0,47		0,79	67,52%	1,35	184,35%
Dağıtım bedeli		0,27		0,33	24,28%	0,33	24,28%
Enerji tük. Bedeli		0,74		1,12		1,68	
Enerji fonu %0.7		0,00		0,00		0,00	
TRT Payı %2		0,01		0,00		0,00	
BTV %5		0,02		0,04		0,07	
KDV Matrahı		0,78		1,16		1,75	
KDV %18		0,14		0,21		0,31	
Elekt. KWh birim f.	1	0,92	1	1,37	50,00%	2,06	124,97%
Elekt. Tükt. Mik. 1.K	150	137,35		206,00		0,00	
Elekt. Tükt. Mik. 2.K	50	45,78				103,00	
Elekt. Toplam Tüketim	200	183,14				309,00	

Elektrik Zamları

Kademeli Darbe, Kademeli Soygun

Meskenler için kademeli elektrik tarifesi, yapılan fahiş zammın perdesi yapılmıştır. Kademeliendirme alt sınırı en az 200 KWh olmalıydı ve hane de bulunan insan sayısını da dikkate alınmalıydı. Kalabalık olan yoksul ve gelir düzeyi düşük aileler 150 KWh alt sınır ile çok daha yüksek faturalar ödeyeceklerdir.

Yurttaşlar; bu tabloda açıkladığımız zamlı faturalarla Şubat ayı başında yüz yüze geleceklerdir. Oda olarak, şube olarak daha önceki bültenlerimizde ve basın açıklamalarımızda da belirttiğimiz gibi elektrik tüketim birim fiyatları zaten yüksekti, bundan indirim yapılmasını, yüzde 18 KDV'nin ya kaldırılması gerektiğini, ya da yüzde 1'e indirilmesi gerektiğini belirtmiştik, yeni tarife fiyatları ise yıkıcı etkide zamlı olarak karşımıza çıkarılmıştır.

Bir daha tekrar ediyoruz ki elektrik temel bir insan hakkıdır, her üretimin en temel girdisidir, ticaret malzemesi olmaktan çıkarılmalıdır.

Bu talebimizin altında yatan fiyatlandırma anlayışını ve kurulması gereken sistemi anlatmaya çalışalım.

Birinci olarak; EÜAŞ'nin 1.07. 2021 tarih ve 31528 sayılı Resmî Gazete (RG)'de yayınlanan KWh fiyatı 23,7636 krş'tur. EPDK tarafından RG 31.12.2021 tarih ve 31706 (6. Mükerrer) sayısında yayınlanan 31.12.2021 tarih ve 10706'nolu kurul kararı ile EÜAŞ-Elektrik Üretim A.Ş 'nin 2022 yılı için "Dağıtım şirketlerine teknik ve teknik olmayan kayıp enerji satışları ile görevli tedarik şirketlerine yapılan satışlarda uygulanacak aktif elektrik toptan satış fiyatına ise 31,86 krş/kWh olmuş, yani yüzde 34 zam yapılmıştır. EÜAŞ halen bir kamu kuruluşudur ve 99 bin 374 MW Türkiye Kurulu Gücünün % 21,48'ine, Özel sektör ise %78,37'sine sahiptir. EÜAŞ 2022 toptan elektrik satış fiyatı 31,86 Kuruş ile ortaya çıkan nihai elektrik birim fiyatını görelim.

Üstteki tablodan görüleceği üzere elektrik üretim

Tablo 5: EÜAŞ 2022 Toptan satış fiyatı ile 2021-2022 tarifesi mukayesesi

Mesken	Krş/KWh	5 kWh altı 1. Kad.	5 kWh üstü 2. Kad.	EÜAŞ E. Bed. İle
Bileşen	01.07.2021	01.01.2022	01.01.2022	
Tüketim (kWh)	1	1	1	1
Enerji Bedeli	47,4253	79,4622	134,8829	31,86
Dağıtım Bedeli	26,512	32,9483	32,9483	32,95
Nihai Bedel	73,9373	112,4105	167,8312	64,81
%0,7 Enerji Fonu	0,33	0,00	0,00	0,00
%2 TRT Payı	0,95	0,00	0,00	0,00
%5 BTV	2,37	3,97	6,74	1,59
KDV Matrahı	77,59	116,38	174,58	66,40
%18 KDV	13,97	20,95	31,42	11,95
Nihai Elektrik B.F (Krş/KWh)	91,56	137,33	206,00	78,35

Bu tablolardan açık açık görülüyor ki EÜAŞ elektrik satış fiyatı 2021 elektrik fiyatlarından yüzde 22, 1. Kademe elektrik fiyatından yüzde 49 daha ucuzdur. Ayrıca dağıtım şirketleri EÜAŞ'tan 31,8592 kuruşa aldıkları elektriği meskenler 1. Kademe de 79,4622, 2. Kademe de 134,8829, ticarethanelere 189.02, sanayiye 166.91 kuruşa satacak, dolayısı ile büyük karlar kazanacaklardır. Kısacası elektrik üretim ve dağıtım alanında hâkim yandaş beş müteahhidin zenginliğine zenginlik katılmakta, halk ise yoksullaşmaktadır.

2022 Ocak ayı tarifesi ile yapılan zamlar 20 Aralık gecesi yapılmış olan operasyondan daha büyük ve sürekliliği olan bir soygun operasyonudur, kalkarı, perdesi, Truva atı da meskenler için kademeli tarifelendirme kavramıdır. Bu durumun en iyi açıklaması yukarıda ki tabloda görülmektedir.

Hemen, şimdi uygulanması gereken talebimiz; EÜAŞ'nin ürettiği elektrik, dağıtım ve görevli tedarik şirketleri yerine, toptan satış bedeli olan 31,86 kuruş üzerinden meskenlere tahsis edilmelidir.

Tablo 6: Türkiye Kurulu Gücü, 2020-2021 Üretim ve Tüketimleri

İTHAL KAYNAK	KUR. GÜÇ (Lisansız dahil)	2020 Üretimi		2021 üretimi		EÜAŞ	İHD	ÖZEL		LİSANSIZ		YİD	ADET
		%	MWh	%	MWh			MW	MW	MW	MW		
1 DOĞALGAZ	25.548	25,71%	69.277.540,00	22,75%	108.352.926,00	4.993,30		20.320,10	234,3			348,00	
2 İTHAL KÖMÜR	8.994	9,05%	62.466.466,26	20,51%	54.738.354,00			8.993,80				15,00	
6 FUELOİL	252	0,25%	313.038,65	0,10%	336.707,00			251,90				9,00	
7 NAFTA	5	0,00%	0,00	0,00%	0,00			4,70				1,00	
8 LNG	2	0,00%	0,00	0,00%	0,00			2,00				1,00	
9 MOTORİN	1	0,00%	0,00	0,00%	78,30	1,00		0,00				1,00	
İTHAL KAYNAKLAR TOPL		35,02%	132.057.044,91	43,37%	163.428.065,30	4.994,30		29.567,30	234,3			375,00	
YEREL KAYNALAR													
3 LUNVİT	10.120	10,18%	38.163.850,00	12,53%	43.360.325,00	2.424,00	1.355,00	6.340,90				47,00	
4 TAŞKÖMÜRÜ	811	0,82%	3.415.830,00	1,12%	3.771.729,00			810,80				4,00	
5 ASFALTİT	405	0,41%	2.222.875,31	0,73%	2.316.919,00			405,00				1,00	
		11,41%	43.802.555,31	14,38%	49.448.973,00	2.424,00	1.355,00	7.556,70				1,00	
10 BARAJLI HES	23.291	23,44%	57.320.772,19	18,82%	40.557.098,00	13.823,10	913,10	8.443,70	11	100,00		52,00	
11 AKARSU HES	8.192	8,24%	20.513.348,08	6,74%	15.121.378,00	85,80	632,10	7.447,20		26,80			
		31,68%	77.834.120,27	25,56%	55.678.476,00	13.908,90	1.545,20	15.890,90	11	126,80		140,00	
12 RÜZGAR	10.429	10,49%	24.680.830,00	8,11%	31.460.474,00	17,40		10.338,30	73,1			598,00	
13 GÜNEŞ	7.746	7,79%	11.242.480,00	3,69%	13.687.790,00			901,00	6844,6			738,00	
14 JEOTERMAL	1.651	1,66%	9.929.410,00	3,26%	10.149.406,00		15,00	1.636,20					
15 BİYOKÜTLE	1.539	1,55%	5.501.940,00	1,81%	6.650.374,00			1.451,70	87,5			355,00	
16 ATIK ISI	390				879.167,00			164,90	224,9				
		21,50%	51.354.660,00	16,87%	62.827.211,00	17,40		14.492,10	7230,1			8.151,00	
YEREL KAYNAK TOPL			172.991.335,58		167.954.660,00								
16 ULUSLARARASI			-546.633,16	-0,18%	-1.772.999,87							63,00	
TOPLAM	99.374	100,00%	304.501.747,33	56,63%	329.609.725,43	16.350,30						372,00	
2020 - 2021 YILI TÜKETİM			304.835.700,00		329.383.200,00							91,00	
			0,11%		-0,07%							9.032,00	
												9.822,00	
						TOPLAM		2.915,20	37.939,70	7.241,10	126,80	10.197,00	
						ORAN		2,87%	67,93%	7,44%	0,13%		

Elektrik Zamları

Kademeli Darbe, Kademeli Soygun

santrallarının %21,48'i bir kamu kuruluşu olan EÜAŞ'a, %2,87'si İHD- İşletme Hakkı Özel Sektöre verilmiş, %67,93'ü doğrudan özel sektörün, %7,44'ü de lisanssız üretim yapan santrallardır ve bunların ezici çoğunluğu da özel kişi ve kuruluşlardan oluşmaktadır. Kullandığımız elektriğe bu kadar fahiş fiyatlar ödememizin neden EÜAŞ'ın üretimi dışında kalan üretimin yüzde 78,37'sinin ve dağıtımın tümünün özelleştirilmiş olmasıdır.

Özelleştirmenin ülke için bir soygun olduğunu hep dile getirmiştik ve artık herkes bunu çıplak gözle izlemektedir.

Bir kamu kuruluşu olan EÜAŞ ürettiği elektriğin KWh'ını nasıl ki 31,86 kuruşa satabiliyor, diğer özel santrallarında aynı fiyata satabilmesi gerekiyor. Tüm özelleştirme gerekçelerinde kamu kuruluşlarının doğru düzgün çalışmadığı, verimsiz, çok masraflı ve

pahalı hizmet ürettiği, iktidarların arpalığı olduğu vb. birçok savlar ileri sürdüler. (bunu söyleyenler aynı zamanda bu kuruluşları doğru-düzenli yönetmek için seçilmiş iktidar sahipleridir.)

Odalar olarak bizlerde bu savlara karşılık; İktidarların görevinin kurumların içini boşaltmak, kurum işleyişini bozarak halka kötü hizmet veriliyor algısı yaratmak değil, bunları düzelterek iyi hizmet verilmesinin sağlanması olduğunu, bu bahanelerle kamu hizmeti yürüten kurumları sermayeye peşkeş çekmek istediklerini söylüyorduk.

Bunların hepsi oldu, özelleştirmeler yapıldı, hizmetler pahalandı, hizmet kalitesi düştü, mevcut peşkeşler yetmedi üstüne döviz bazlı teşvikler, destekler verilerek halkın ödemeleri, vergileri sermayeye aktarıldı ve aktarılmaya devam ediliyor.

Tablo:7 YEKDEM (Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması) Destekleri

YEKDEM DESTEKLERİ	Yerli katkı Cent/KWh	2012-2020 son. K. Cent/KWh	2021 TL/KWh	Yerli Ürün Desteği TL/KWh
HES	2,3	7,3	0,4	0,08
RES	3,7	7,3	0,32	0,08
GES	9,2	13,3	0,32	0,08
BİYOKÜTLE	4,6	13,3	0,32	0,08
JEOTERMAL	2,7	10,5	0,32	0,08

Elektrik üretimini yapan özel santrallara; YEKDEM Destekleri yanında santralların üretime hazır halde beklemeleri (emreamade olmaları) için de kapasite mekanizması adı altında, ikili anlaşmalarla destek ödemeleri yapılmaktadır.

99 374 MW Türkiye Kurulu Gücünün en az 55 bin MW'lık kısmına yukarıda anlattığımız adlar altında destek ödemeleri yapılmaktadır.

Bu destek ödemelerinden en büyüğü ve en olmaması gerekeni kömürle üretim yapan İşletme Hakkı Devir sözleşmeli elektrik santralına 15,82 \$Cent/KWh olarak yapılmaktadır.

YEKDEM ve başka bir sürü destek \$Cent, yani döviz olarak ödendiği için iktidarın faiz için her bağırdığında dövizde meydana gelen artış, halkın cebinden daha

fazla paranın çıkmasına ve patronların kasasını doldurup taşırmasına yaramaktadır.

EPDK 2020 yılı elektrik sektörü gelişim raporunda YEKDEM ödemesi olarak yukarıdaki destek bedelleri üzerinden 2018 yılı için 26 169 350 612.- TL, 2019 yılı için 38 012 077 764.-TL, 2020 için de 46 335 283 734.-TL ödeme yapıldığını görüyoruz.

Sadece bu 3 yıl içinde ödenen rakamın 19-20 milyar Amerikan dolarını bulduğunu, daha önceki yıllar içinde yukarıdaki \$Cent üzerinden ödeme yapıldığını düşünürsek bu rakamın 28-30 milyar Amerikan dolarını bulduğunu görürüz. Bu santralları kurmak için para bulamayan (!) devlet, özel sektöre sadece destek için inanılmaz paralar ödüyor, bu para ile en kötü halde 30 bin MW'dan fazla elektrik santralı kurulur ve işletilir, neden üste para veriliyor diyoruz.

Tablo 8: PTF ve EÜAŞ Fiyatları mukayesesi ve EÜAŞ üzerinden kıyak tablosu

Tarih	PTF Ağırlıklı Ort. Enj. Bed. TL/MWh	EÜAŞ Ort. Enj. Bed. TL/MWh	%	*EPDK Ort. Enerji Bedeli TL/MWh	EÜAŞ Dağıtım ve GTŞ'lerine Satışı MWh	PTF İle Tutar-TL	EÜAŞ Fiyatı ile Tutar-TL	EÜAŞ Kanalı ile Dağıtım ve Görevli Tedarik Şirketlerine kıyak
2018	233,09	155,00	150,38%					
2019	268,48	240,00	111,87%		92.815.678,00	24.919.153.229	22.275.762.720	2.643.390.509
2020	285,87	164,00	174,31%	456,56	60.606.181,00	17.325.488.962	9.939.413.684	7.386.075.278
2021	507,85	202,00	251,41%		52.815.510,00	26.822.356.754	10.668.733.020	16.153.623.734
2022	1140,66	318,60	358,02%					
PTF	Piyasa Takas Fiyatı				TOPLAM	69.066.998.945	42.883.909.424	26.183.089.521
EPIAŞ Raporlama								
*	2020 Yılında Faturalandırılan tüketim 233 436 600 MWh için enerji bedelini yaklaşık olarak 106 578 273 431.-tl olarak hesaplamıştık, bu hesaba göre ortalama MWh bedelidir. 2020 yılı EPDK elektrik tarifeleri sanayi, ticarethaneler, meskenler için ortalama enerji tüketim bedelidir (456,56 TL/MWh)							

Bu tablo ile sadece birkaç yıl için EÜAŞ üzerinden sermayeye nasıl aktarım yapıldığını açık bir şekilde görüyoruz. EÜAŞ fiyatı bir yana, ayrıca EPIAŞ'ın yönettiği elektrik borsası diyebileceğimiz ve özel şirketlerin günün değişik saatlerinde verdikleri fiyatlardan ortaya çıkan ve PTF'lerinin (Piyasa Takas Fiyatı) yıl ortalamalarını görüyoruz, Tablo 3 de gösterdiğimiz enerji bedelleri ile PTF ortalamasını kıyasladığımızda bile nasıl acımasız sömürü sisteminin işlediğini görürüz.

Elektrik alanında özelleştirmeler sonucunda kurulmuş olan sistem tam anlamıyla yoksuldan, dar ve sabit gelirliden alıp, zengine, yandaş müteahhit guruplara aktarma sistemidir ve bu her gün daha da büyümektedir.

Elektrik üretiminin yüzde 79'u ve 21 Dağıtım bölgesinin tümü özelleştirilerek sistemin tamamı ticarileştirilmiştir. Bu sistemin yarattığı kısır döngü içinde sürekli pahalılık ve hizmet kalitesinde düşme mutlak ve yaşanan bunlardır.

Kısacası; Özelleştirerek, sermayeye kazandırma anlayışı ile yönetilen elektrik sistemi çökmüştür.

- Son zamlarla iyice açığa çıkan ve sistemli bir soygun haline gelmiş olan özelleştirilmelerden derhal geri dönmeli, özel ellerde olan tüm santraller ve elektrik dağıtım sistemi kamulaştırılmalıdır.

- Enerji üretim santralleri kurulumunda çevreyi, ekolojik dengeleri ve toplum yaşamını merkeze alan bir planlama anlayışı çerçevesinde; Elektrik üretiminde önceliğine yenilenebilir, bilhassa Güneş ve Rüzgâr santralleri üretimini alan kamucu bir yatırım politikasına geçilmelidir.
- Kamulaştırılan sistem TEK elden ve kamusal erk tarafından yönetilmelidir.
- Elektrik temel insan hakkıdır, ticareti yapılamaz.
- EÜAŞ üretimi Dağıtım ve Görevli Tedarik Şirketlerine değil tümü ile meskenlere ayrılmalı ve halka aynı toptan satış fiyatından faturalandırılmalıdır.
- Elektrik zammı tek başına elektrik zammı değildir, üretimden tüketime her alanı etkilemektedir, her şeye zam demektir. Elektrik zammı geri alınmalıdır.

Cemil KOCATEPE
EMO İstanbul Şubesi
42. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı